

Årsmelding Faggruppen for kjemiens historie 2023

v/ Faggruppens leder, Annette Lykknes

Faggruppen arbeider for å øke kjennskapet til kjemiens historie i Norge og er et bindeledd til tilsvarende grupper i andre land. Antall medlemmer av faggruppen er 88 pr. 31.12.23, 11 opp fra i fjor.

Styret i faggruppen har i 2023 bestått av: Annette Lykknes (leder), Hartmut Kutzke (nestleder), Leiv Sydnes og Jonas Persson (styremedlemmer).

I løpet av 2023 har det blitt avholdt fire styremøter på Zoom, samt ett Zoom-møte med Lasse Hermansen Bjørnland fra Blaafarveværket (mer om dette lenger ned). Leder representerte faggruppen på Rådsmøtet i NKS i april.

Åpne faggruppeaktiviteter

Årsmøtet for 2022 ble avholdt 18. januar 2023 på Munch-museet i Oslo. Møtet var vel besøkt (mer enn 20 deltagere) med et rikholdig, faglig program. Konserveringsforsker Irina Sandu ved MUNCH og førsteamanuensis ved Kulturhistorisk museum ved UiO, Hartmut Kutzke, holdt foredrag knyttet til kjemisk og historisk forskning på Munch-samlingene. Mange satte spesielt pris på å få besøke konserverings- og analyselaboratoriene, samt museets samlinger.

12. september ble det arrangert medlemsmøte i samarbeid med Rogalands avdeling av NKS. Første del av arrangementet var en omvisning på Arkeologisk museum v/ førsteamanuensis Kidane Fanta Gebremariam, kl. 13. 17 medlemmer deltok. Etter omvisningen holdt Gebremariam foredrag om kjemiske undersøkelser av arkeologisk materiale, som ble godt mottatt.

Årsmøtet for 2023 ble arrangert 17. januar 2024 ved NTNU i Trondheim. Innholdet i møtet vil bli rapportert i årsmeldingen for 2024.

Søknad om europeisk landemerke-pris til Blaafarveværket

Faggruppen forberedte i 2022 søknad om Historical Landmark Award fra EuChemS (European Chemical Society) for Blaafarveværket. Søknaden nådde ikke opp i konkurransen, men vi ble oppmuntret til å søke igjen. I desember 2023 sendte NKS (via faggruppen) derfor ny søknad. EuChemS' program for kjemihistoriske landemerker har som mål å utpeke steder i Europa som har vært viktige for det europeiske eller regionale kjemisamfunnet og/eller har inspirert til en europeisk eller regional tilhørighet. Blaafarveværket har vært en betydningsfull kjemiindustriarbeidsplass i Norge med en sentral betydning for Europa. Blaafarveværket var nemlig et av de viktigste eksportørene av koboltblåfarge på midten av 1800-tallet. Fargen var etterspurt til bruk i glaser, farging av porselen og glass samt i kunstmaling, og ble sendt til kunder i Sverige, Danmark, Tyskland, Belgia, Nederland, Storbritannia og Kina.

På grunn av kontakten som ble opprettet mellom faggruppen og Blaafarveværket, ble vi invitert til sesongåpningen av verket i mai. Leiv Sydnes representerte faggruppen på møtet.

Andre arrangement faggruppen har bidratt til

Den 13. internasjonale kjemihistoriekonferansen (13ICHC) ble arrangert i Vilnius i mai 2023. Annette leder arbeidsgruppen under EuChemS som står bak konferansene (Working Party on the History of Chemistry). Annette Lykknes og Hartmut Kutzke fra faggruppen deltok med foredrag.

I overgangen november-desember 2023 ble den 9. norske vitenskapshistoriekonferansen avholdt i Trondheim. Annette Lykknes ledet både programkomiteen og den lokale arrangementskomiteen, og faggruppen var med som med-arrangør. Konferansen ble en suksess, med mer enn 60 deltakere, mer enn halvparten fra utlandet. Faggruppa stod for en av sesjonene på programmet dedikert til kjemiens historie. Annette Lykknes, Hartmut Kutzke og Jonas Persson deltok med foredrag.

Bidrag til bladet Kjemi

Den nyopprettede redaksjonskomiteen for bladet Kjemi har bestemt at hver faggruppe skal ha ansvar for å levere bidrag til tre nummer av bladet hvert år. I løpet av 2023 har faggruppen skrevet syv artikler til Kjemi, fordelt på fire nummer.

Arkiv for faggruppen

Arbeidet med å opprette og oppdatere digitale arkiv for faggruppen er i gang. Vi tar sikte på to identiske arkiver, et på Dropbox og et på OneDrive.

Økonomi

Faggruppen har 53215,56 kroner på konto per 26.12.23. Styret har brukt 10932,36 kroner i løpet av året, til bespisning på møter, samt reiseutgifter for styremedlemmene.